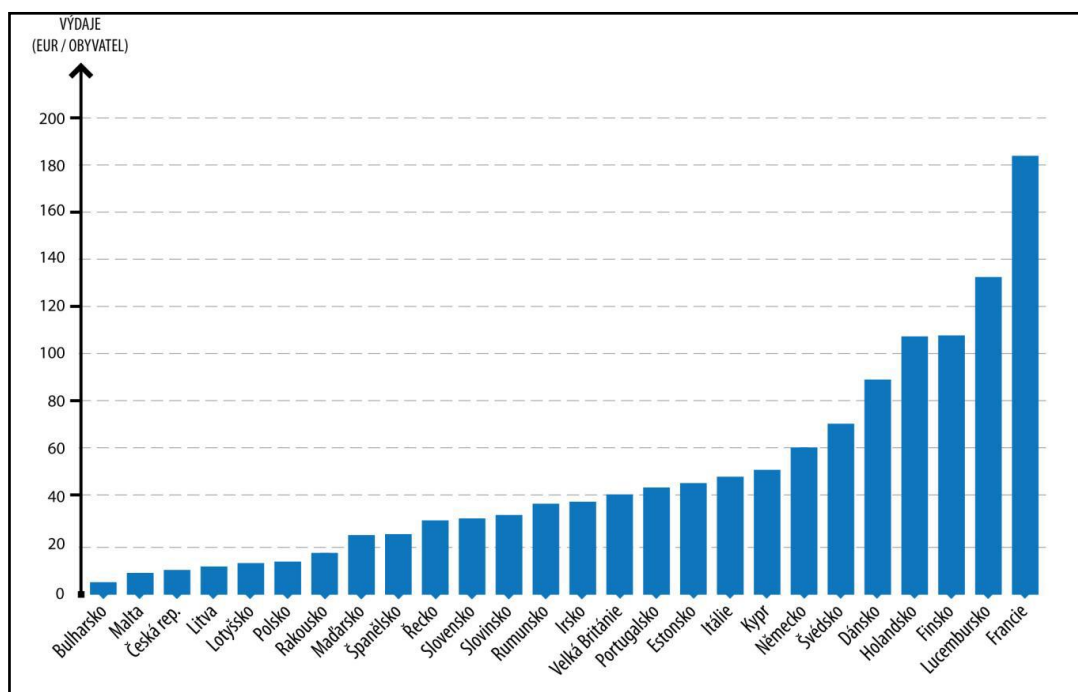
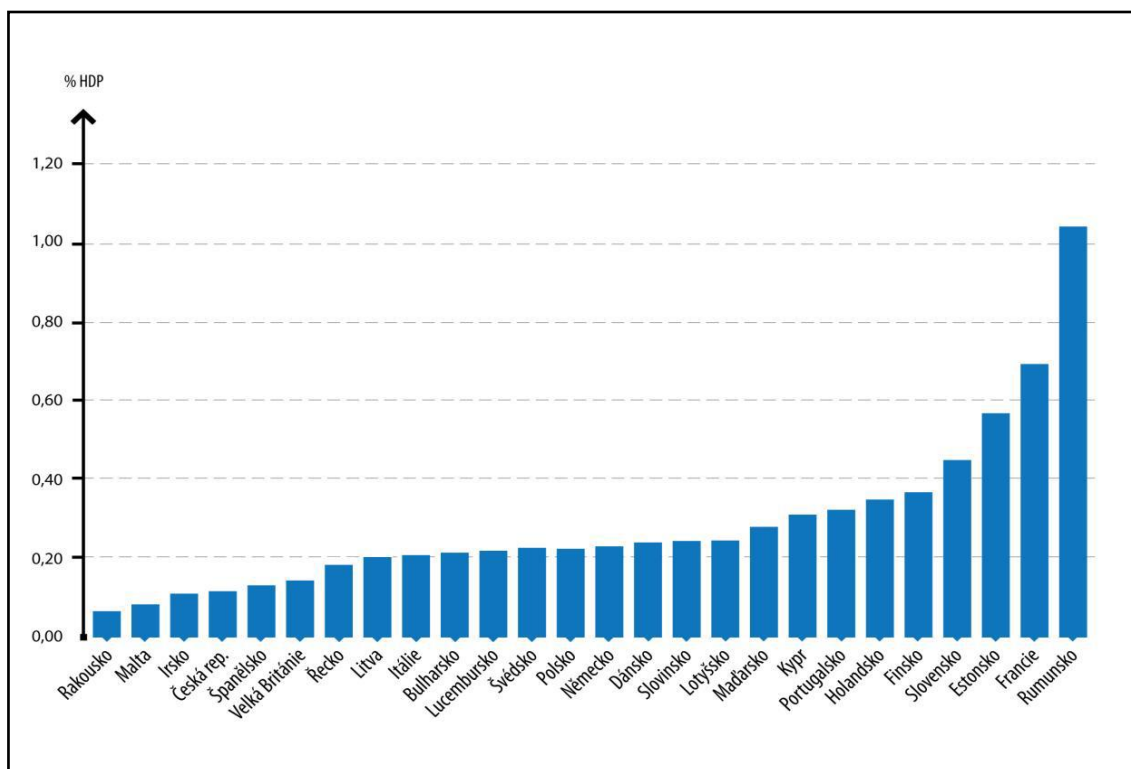

Záměr rozvoje sportovních a volnočasových aktivit v Královéhradeckém kraji.

Důvody navrhovaných změn.

- Nedostatek pohybové aktivity je v ČR veřejně politický problém. Pohybová aktivita dospělé i dětské populace v ČR klesá, objektivně se zhoršuje fyzická zdatnost obyvatel a pohybová gramotnost dětí. (Studie HBSC, 2011) V důsledku nedostatečného pohybového režimu stoupají náklady na zdravotní péči.
- Problém nedostatečného zapojení občanů ČR do pravidelných pohybových aktivit a sportu je především problémem edukace (rodičů, učitelů, lékařů, cvičitelů, instruktorů, dětí)
- Sport a s ním spojené aktivity generuje ve svém obratu v ČR ročně 125 miliard. „Sport“ zaměstnává 187 tisíc občanů (3,8 %) „Sport“ odvádí 52 miliard a přijímá cca 3 miliardy. (Svozil, 2012)
- Ve výši veřejných výdajů na sport je ČR v rámci EU na třetím místě od konce, méně na sport dávají už pouze Malta a Bulharsko. Při porovnání veřejných výdajů na sport vzhledem k DPH je ČR na čtvrtém místě od konce. (Analýza MŠMT, 2009).
- Přitom nedostatečná úroveň pohybové aktivity je jednou z hlavních příčin chronických neinfekčních onemocnění, která jsou běžně známa jako „civilizační choroby“: (nadváha a obezita, kardiovaskulární onemocnění, diabetes mellitus 2. typu, některé typy nádorových onemocnění). Jsou to nemoci, které jsou ročně příčinou úmrtí 9 milionů lidí pod hranicí 60 let věku (WHO, 2011). Světová zdravotnická organizace odhaduje, že v roce 2030 budou „civilizační choroby“ způsobovat 75% všech úmrtí. Dnes je na světě, poprvé v dějinách, více lidí obézních než hladových (zpráva CNN z 14. 12. 2012)

Dnešní životní styl a hodnotový systém je zásadně ovlivněn socioekonomickými podmínkami, jako jsou příjem, vzdělání a zaměstnání. Technologický pokrok, nové metody komunikace umožňují být ve stálém kontaktu s rodinou a přáteli bez ohledu na to kde právě se účastníci komunikace nacházejí. V mnoha oblastech života společnosti se nepochybně jedná o výhodu a významný pokrok. Nicméně, výhodnost a vhodnost tohoto způsobu chování není absolutní a lze ji snadno zpochybnit v případech, kdy začne komunikace přes sociální sítě nahrazovat osobní setkávání tam, kde by k němu jinak přirozeně mělo dojít, například u lidí ze stejného regionu (města, vesnice nebo domu). Tímto způsobem se stále zmenšuje prostor pro skutečné setkávání lidí ve volném čase, prostor pro rozvoj sociálních dovedností a sebevzdělávání.

Záměr chce podporovat sociální integraci, spolupráci mezi generacemi, mezi různými sociálními skupinami, výběrem vhodných volnočasových programů podporovat sociální soudržnost, která právě ve svobodných společnostech bývá nejvíce ohrožena. A je úkolem nás všech pomoci vytvářet stabilní, svobodnou společnost.

Filozofie změny a základní myšlenky záměru.

Musíme naši koncepci chápání sportu obrátit z hlavy na nohy - chceme mistry světa a olympijské vítěze? Ano, chceme. Ale ještě dříve musíme chtít, aby se pohybu pravidelně věnovalo co nejvíce obyvatel Královéhradeckého kraje.

Stojí před námi výzva pohybové gramotnosti. U nás velmi rozšířený názor, že za vztah k pohybu je zodpovědná výhradně rodina je vynikajícím příkladem trendu současného českého (ne)vládnutí: zbavit se co nejvíce zodpovědnosti a přenést vše na jednotlivce. Kdyby takto naši předkové reagovali na výzvu doby, kdy nastala potřeba organizované výuky gramotnosti, zřejmě bychom dnes neuměli číst a psát.

Základní myšlenky záměru.

- 1. Pohybová aktivita, sport a další volnočasové aktivity jsou nedílnou součástí naší společnosti, naší kultury.** Pravidelné pohybové volnočasové aktivit přispívají ke zdravému životnímu stylu a sociální soudržnosti. Zároveň mají také nezanedbatelný ekonomický přínos. Jsou také významnou prevencí civilizačních chorob i prevencí rizikového chování.
- 2. Zdravý životní styl a smysluplné trávení volného času je možné a dostupné v každém věku a je důležité pro harmonický rozvoj osobnosti.** Zde se z hlediska krajského záměru jedná především o vytvoření a podporu vhodných programů pro všechny věkové skupiny.
- 3. Pohybová gramotnost je stejně důležitá jako ostatní gramotnosti.** Jde o pojmenování stejné naléhavosti jako je znalost čtení a psaní. Nikdo se nerodí jako sportovec a bez pohybového vzdělávání se mnoho lidí odvrací od sportu i pohybu vůbec. Je nezbytné učit se základní pohybové a sportovní dovednosti a učit se mít pozitivní vztah k pohybu.
- 4. Veřejný sektor se má zaměřit na podporu zdravého životního stylu a volnočasových aktivit, které nelze realizovat v komerční sféře.** Dnes vše prostupují zákony marketinku. V médiích nejsilněji promlouvají ekonomicky významné společnosti, jejichž zájmem je prodat své zboží, které většinou má málo co společného se zdravým životním stylem. Protiváhu zde může vytvořit jedině stát, kraje a města. Musíme pracovat na zvýšení povědomí o důležitosti pohybu, zdravého životního stylu a smysluplného trávení volného času v našem životě, v médiích, školách i v rodině.
- 5. Je důležité zajistit stejné příležitosti pro obě pohlaví a handicapované spoluobčany.** Potřeby obou pohlaví ve sportu a volnočasových aktivitách jsou často odlišné. Nabídka aktivit proto musí být různorodá s důrazem na rozšíření možnosti koedukace a společných pohybových aktivit. Neméně důležitým úkolem je podpora integrace handicapovaných občanů

- 6. Pro efektivní fungování systému péče o oblast sportu a volnočasových aktivit je důležitá spolupráce všech zapojených subjektů a odpovídající infrastruktura.** Je nezbytné užší a výraznější propojení hlavních účastníků pohybových a volnočasových aktivit - NNO, rodina, škola, zdravotnictví atd. Výsledkem bude zdravější populace, dojde k rozvoji sociální soudržnosti, sociálních dovedností a hodnot zvláště mezi mládeží.

Hlavní cíle záměru.

Na základě výše zmíněných faktů a základních myšlenek záměru byly stanoveno šest hlavních cílů:

- 1. Podporovat organizace a aktivity zajišťující zdravý životní styl vč. zvýšení pohybové gramotnosti obyvatel kraje a smysluplné trávení volného času.**
- 2. Zvýšit aktivitu a finanční podporu kraje v oblasti sportovních a volnočasových aktivit.**
- 3. Analyzovat možnosti a podmínky pro sport a volnočasové aktivity v kraji a následně podporovat chybějící infrastrukturu.**
- 4. Upravit systém poskytování finančních podpor kraje v oblasti sportu a volnočasových aktivit (zejména poskytování mimořádných dotací).**
- 5. Zvýšit aktivity kraje v oblasti volnočasových aktivit.**

Návrhy opatření a změn.

Cíle záměru budou naplňovány pěti hlavními opatřeními a změnami:

- 1. Postupná úprava dotačních programů kraje a systému poskytování mimořádných dotací.**
 - Doplnění samostatného dotačního programu na pohybovou gramotnost.
 - Zapracování pohybové gramotnosti do již vyhlášených programů - zohlednění pohybové gramotnosti při posuzování jednotlivých žádostí.
 - Stanovení podmínek pro poskytování mimořádných dotací - pouze na podporu mimořádných akcí (nikoli na činnost či pravidelně se opakující akce), nepodporovat aktivity, na které byly vypsány řádné dotační programy, stanovit formu a datum pro podávání žádostí.

2. Postupné zvýšení objemu finančních prostředků kraje uvolněných na oblast sportu a volnočasových aktivit.

- Postupné navýšení celkové částky vyčleněné na oblast sportu a volnočasových aktivit.
- Úprava poměru finančních prostředků na dotační programy a mimořádné dotace: 20 % mimořádné dotace - 80 % dotační programy.
- Oddělit finanční prostředky pro vrcholový sport.

3. Doplnění nových aktivit kraje a zvýšení finanční podpory oblasti volnočasových aktivit - zavedení oceňování pracovníků, vypracování kalendáře akcí a adresáře NNO.

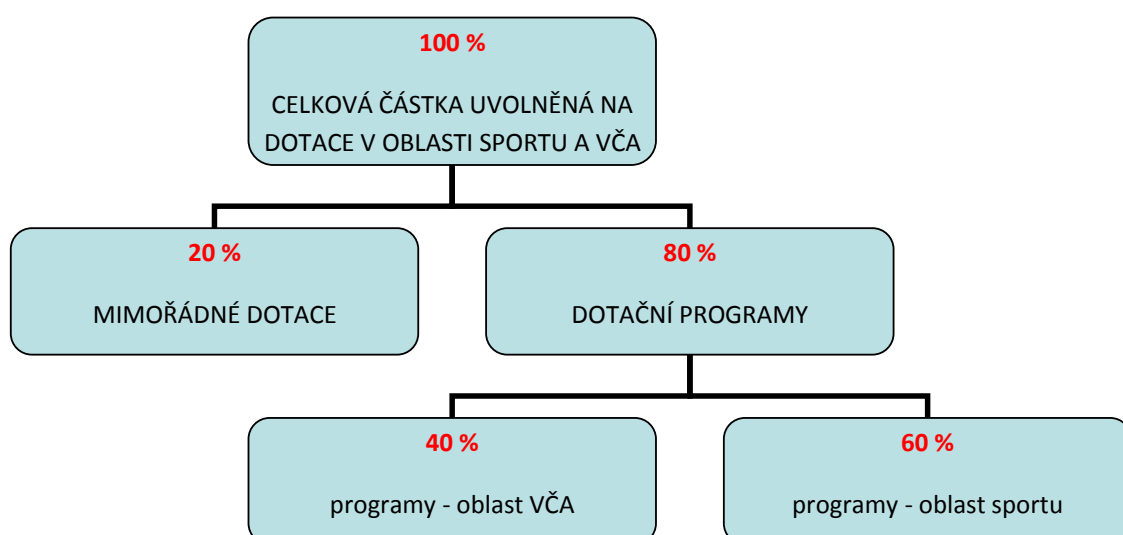
- Zvýšení finanční podpory oblasti volnočasových aktivit: Celkové prostředky uvolněné na tuto oblast z rozpočtu kraje budou rozděleny v poměru 20 % na mimořádné dotace a 80 % na dotační programy. Těchto 80 % bude dále rozděleno v poměru VČA - 40 %, sport - 60 % (viz schéma níže).
- Zavedení vyhodnocení dlouhodobé činnosti dobrovolných pracovníků v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže Královéhradeckého kraje.
- Vypracování elektronického systému pro kalendář akcí a adresář NNO.
- Organizování krajské konference NNO působících v oblasti sportu a volného času dětí a mládež.
- Prezentace aktivit NNO působících v oblasti volného času dětí a mládeže na KÚ Královéhradeckého kraje.

4. Zpracování studie podmínek pro sport a volnočasové aktivity v Královéhradeckém kraji.

- Zpracování studie podmínek pro sport a volnočasové aktivity v Královéhradeckém kraji (za pomoci obcí v kraji).
- Vyhodnocení výsledků studie a jejich zapracování do dotačních programů a aktivit kraje v oblasti sportu a volnočasových aktivit.

5. Znovuzavedení dotačních programů na podporu údržby a rozvoje infrastruktury pro sportovní a volnočasové aktivity.

- Schválení a vyhlášení dotačních programů zaměřených na infrastrukturu:
 - Rekonstrukce a modernizace objektů a vybavení využívaných pro volný čas dětí a mládeže.
 - Výstavba, rekonstrukce, opravy a vybavení sportovišť sportovním zařízením.

Základní myšlenky záměru

- Pohybová aktivita, sport a volnočasové aktivity jsou nedílnou součástí naší společnosti, naší kultury.
- Zdravý životní styl a smysluplné trávení volného času je možné a dostupné v každém věku a je důležité pro harmonický rozvoj osobnosti.
- Pohybová gramotnost je stejně důležitá jako ostatní gramotnosti.
- Veřejný sektor se má zaměřit na podporu zdravého životního stylu a volnočasové aktivity, které nelze realizovat v komerční sféře.
- Je důležité zajistit stejné příležitosti pro obě pohlaví a handicapované spoluobčany.
- Pro efektivní fungování systému péče o oblast sportu a volnočasových aktivit je důležitá spolupráce všech zapojených subjektů a odpovídající infrastruktura.

Hlavní cíle záměru

- Podporovat organizace a aktivity zajišťující zdravý životní styl vč. zvýšení pohybové gramotnosti obyvatel kraje a smysluplného trávení volného času.
- Zvýšit aktivitu a finanční podporu kraje v oblasti sportovních a volnočasových aktivit.
- Analyzovat možnosti a podmínky pro sport a volnočasové aktivity v kraji a následně podporovat chybějící infrastrukturu.
- Upravit systém poskytování finančních podpor kraje v oblasti sportu a volnočasových aktivit (zejména poskytování mimořádných dotací).
- Zvýšit aktivity kraje v oblasti volnočasových aktivit.

Návrhy opatření a změn

- Postupná úprava dotačních programů kraje a systému poskytování mimořádných dotací.
- Postupné zvýšení objemu finančních prostředků kraje uvolněných na oblast sportu a volnočasových aktivit.
- Doplnění nových aktivit kraje a zvýšení finanční podpory oblasti volnočasových aktivit - zavedení oceňování pracovníků, vypracování kalendáře akcí a adresáře NNO).
- Zpracování studie podmínek pro sport a volnočasové aktivity v Královéhradeckém kraji.
- Znovuzavedení dotačních programů na podporu údržby a rozvoje infrastruktury pro sportovní a volnočasové aktivity.

ROZPRACOVÁNÍ OPATŘENÍ A ZMĚN

Postupná úprava dotačních programů kraje a systému poskytování mimořádných dotací.

- Doplnění samostatného dotačního programu na pohybovou gramotnost.
- Zpracování pohybové gramotnosti do již vyhlášených programů - zohlednění pohybové gramotnosti při posuzování jednotlivých žádostí.
- Stanovení podmínek pro poskytování mimořádných dotací - pouze na podporu mimořádných akcí (nikoli na činnost či pravidelně se opakující akce), nepodporovat aktivity, na které byly vypsané řádné dotační programy, stanovit formu a datum pro podávání žádostí.

Postupné zvýšení objemu finančních prostředků kraje uvolněných na oblast sportu a volnočasové aktivity.

- Postupné navýšení celkové částky vyčleněné na oblast sportu a volnočasových aktivit .
- Úprava poměru finančních prostředků na dotační programy a mimořádné dotace: 20 % mimořádné dotace - 80 % dotační programy.

Doplnění nových aktivit kraje a zvýšení finanční podpory oblasti volnočasových aktivit.

- Zvýšení finanční podpory oblasti volnočasových aktivit: Celkové prostředky uvolněné na tuto oblast z rozpočtu kraje budou rozděleny v poměru 20 % na mimořádné dotace a 80% na dotační programy. Těchto 80 % bude dále rozděleno v poměru VČA - 40 %, sport - 60 %.
- Zavedení vyhodnocení dlouhodobé činnosti dobrovolných pracovníků v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže Královéhradeckého kraje.
- Vypracování elektronického systému pro kalendář akcí a adresář NNO.
- Organizování krajské konference NNO působících v oblasti sportu a volného času dětí a mládeže.
- Prezentace aktivit NNO působících v oblasti volného času dětí a mládeže na KÚ Královéhradeckého kraje.

Zpracování studie podmínek pro sport a volnočasové aktivity v Královéhradeckém kraji.

- Zpracování studie podmínek pro sport a volnočasové aktivity v Královéhradeckém kraji (za pomoci obcí v kraji).
- Vyhodnocení výsledků studie a jejich zapracování do dotačních programů a aktivit kraje v oblasti sportu a volnočasových aktivit.

Znovuzavedení dotačních programů na podporu údržby a rozvoje infrastruktury pro sportovní a volnočasové aktivity.

- Schválení a vyhlášení dotačních programů zaměřených na infrastrukturu:
 - Rekonstrukce a modernizace objektů a vybavení využívaných pro volný čas dětí a mládeže.*
 - Výstavba, rekonstrukce, opravy a vybavení sportovišť sportovním zařízením.*

Úprava dotačních programů kraje v oblasti sportovních a volnočasových aktivit.

Dotační programy kraje v oblasti volnočasových aktivit budou zachovány v současné podobě a nebudou významně upravovány:

1. Podpora celoroční činnosti místních organizací. (SMR01)
2. Akce pro děti a mládež ve volném čase. (SMR02)
3. Podpora celoroční činnosti organizací dětí a mládeže s regionální působností. (SMR03)
4. Podpora celoroční činnosti organizací pracujících s dětmi a mládeží s regionální působností. (SMR04)
5. Mezinárodní spolupráce dětí a mládeže. (SMR05)

Stávajících sedm dotačních programů v oblasti sportu bude doplněno o nový program zaměřený na pohybovou gramotnost.

1. Pohybová gramotnost. (SPT01)

Váha programu – 18 %.

Jedná se o poměrně nový pojem v ČR, jehož definice vychází z kognitivních věd (psychologie, antropologie nebo filosofie) a sociologie. Celý koncept je založen na myšlenkách jednoty, důležitosti našeho vztahu k prostředí, ve kterém žijeme, na významu pohybu v našich poznávacích procesech a ve vývoji každého člověka jako osobnosti. Rozvoj pohybové gramotnosti je základní aspekt výchovy a vzdělávání a je možné říci, že je to vzdělávací příležitost pro celý život. Cílem tělesné výchovy ve školách musí být rozvoj pohybové gramotnosti mládeže (Whitehead 2007).

Cíl: Rozvoj pohybové gramotnosti všech obyvatel bez rozdílu věku nebo pohlaví se zvláštním zřetelem na skupinu dětí, mládeže a dospělých, kteří nejsou registrováni ve sportovních svazech nebo nejsou organizováni v tělovýchovných a sportovních organizacích. Dále pak na členy organizací, kde se věnují zlepšování tělesné zdatnosti a zdraví obecně - např. členové AŠSK, ČASPV, Sokola apod. a také rozvoj pohybové gramotnosti handicapovaných občanů.

Popis: Program podporuje veškeré aktivity a projekty, které přispívají k rozvoji pohybové gramotnosti. Je nezbytné učit se základní pohybové a sportovní dovednosti a učit se mít pozitivní vztah k pohybu.

Priority: Začít s pohybovým vzděláváním především těch obyvatel, kteří se z hlediska Cílů programu jeví jako pohybově negramotní.

Návrh: Královéhradecký kraj by měl být Pilotním krajem nového programu pohybové gramotnosti.

2. Pořádání významných sportovních akcí mládeže. (SPT02)

Váha programu 17 %.

3. Pořádání masových tělovýchovných a sportovních soutěží typu "sport pro všechny". (SPT03)

Váha programu 18 %.

4. Činnost sportovních středisek, sportovních center mládeže a středních škol s rozšířenou sportovní činností. (SPT04)

Váha programu 12 %.

5. Podpora krajských reprezentačních výběrů mládeže a reprezentace na republikových, evropských a celosvětových soutěžích: (SPT05)

Váha programu 10 %.

6. Celoroční pravidelná sportovní činnost mládeže a osob se zdravotním postižením. (SPT06)

Váha programu 20 %.

7. Vzdělávání trenérů rozhodčích a cvičitelů. (SPT07)

Váha programu 5 %.

8. Podpora vrcholového a výkonnostního sportu. (SPT08)

Samostatná položka v rozpočtu kraje s vlastními finančními prostředky.

V případě navýšení finančních prostředků budou vyhlášeny také investiční programy:

- **Rekonstrukce a modernizace objektů a vybavení využívaných pro volný čas dětí a mládeže““.** (SMR06)
- **Výstavba, rekonstrukce, opravy a vybavení sportovišť sportovním zařízením.** (SPT09)

Zpracoval:

*výbor pro sport pro sport, tělovýchovu a volnočasové aktivity
Zastupitelstva Královéhradeckého kraje*

říjen 2013

Přílohy záměru

Příloha č. 1

Návrh úpravy metodiky hodnocení grantových žádostí.

Metodika je založena na práci „Nákladově-užitkové metody v grantové politice municipální podpory sportu a rekreace“ od autorů Vladimíra Hobzy a Jiřího Novotného. Pro oblast sportu autoři doporučují nákladově užitkovou metodu CUA (Cost Utility Analysis) která se osvědčila v oblasti zdravotnictví. Tuto metodu by také bylo možné využít pro účel hodnocení žádostí ve Výboru pro sport Královéhradeckého kraje. Její další výhodou je možnost algoritmizace výpočtů (při velkém počtu předkládaných žádostí).

Při hodnocení programů ex ante lze postupovat prostřednictvím kvantitativních kritérií. Od žadatelů o granty je pak nezbytné získat základní informace nejen k vyhodnocení užitku jednotlivého programu, ale také pro účely mapování struktury nezávislých organizací v kraji.

Předpokládaný užitek předložených grantů bude hodnocen pomocí následujících indikátorů:

- Požadované náklady, váha indikátoru 15%
- Náklady na účastníka akce, váha indikátoru 20%
- Diváctví – demonstrační efekt sportu (pasivní účast) váha indikátoru 15%
- Počet aktivních sportovců – neprofesionálů na akci, váha indikátoru 35%
- Dobrovolnictví – váha indikátoru 5%
- Počet aktivně sportujících sledovaných skupin obyvatelstva (mládež, senioři, handicapovaní atd.) váha indikátoru 10%

Příklad sestavení grantů do tabulky

N – náklady ... celkové náklady na příslušnou akci v Kč – indikátor hospodárnosti

PU – pasivní účast... diváctví – indikátor efektivity

AU – aktivní účast... počet aktivních sportujících lidí – indikátor účelnosti

D – dobrovolnictví ... počet dobrovolníků na akci – indikátor efektivity

NU – náklady na jednoho aktivního účastníka – indikátor účelnosti

AV – aktivní vstup ... počet aktivně sportujících z vybraných skupin (mládež, senioři atd.)

Grant	(N)	(PU)	(AU)	(D)	(NU)	(AV)	Název akce
P1	200 000	300	x	5	x	x	Skok do výšky
P2	350 000	50	100	5	3500	25	Běh v parku
P3	2 500 000	5 000	x	8	x	x	Sportovní utkání zájmových klubů
P4	50 000	x	50	2	1 000	45	Poznávací turistika
P5	300 000	x	50	2	6 000	35	Škola otevřené dveře pohybu
P6	35 000	x	3 x 30	2	389	3 x 30	Klub tance seniorů
Váha ukazatelů	15%	15%	35%	5%	20%	10%	(100%)

Dalším krokem je výpočet prostřednictvím metody normalizovaných hodnot.

Nejpříznivější hodnota indikátoru ve sloupci (například nejnižší náklady 35 000 Kč, při požadavku na minimalizaci ukazatele, nebo aktivní účast 100 osob při požadavku na maximalizaci ukazatele) je rovna jedné a všechny ostatní hodnoty jsou stanoveny podílem k této hodnotě (výsledné číslo je vždy menší než jedna).

Tyto normalizované hodnoty násobíme váhou indikátoru (například náklady 15% = 0,15) a jednotlivé součiny za příslušný grant sečteme.

Výpočet celkového užitku

$$P1 = 0,175 \cdot 0,15 + 0,06 \cdot 0,15 + 0,625 \cdot 0,05 = 0,0665$$

$$P2 = 0,1 \cdot 0,15 + 0,01 \cdot 0,15 + 1 \cdot 0,35 + 0,625 \cdot 0,05 + 0,111 \cdot 0,2 + 0,278 \cdot 0,1 = 0,44775$$

Atd. ...

Výpočet normalizovaných hodnot

Grant	(N)	(PU)	(AU)	(D)	(NU)	(AV)	Výsledná hodnota celkového užitku	Pořadí	Název akce
P1	0,175	0,06	x	0,625	x	x	0,0665	6.	Skok do výšky
P2	0,1	0,01	1	0,625	0,111	0,278	0,44775	2.	Běh v parku
P3	0,01	1	x	1	x	x	0,2015	5.	Sportovní utkání zk
P4	0,7	x	0,5	0,25	0,389	0,5	0,4203	3.	Poznávací turistika
P5	0,12	x	0,5	0,25	0,064	0,388	0,2571	4.	Škola otevřené d p
P6	1	x	0,9	0,25	1	1	0,7775	1.	Klub tance seniorů
Váha ukazatelů	0,15	0,15	0,35	0,05	0,2	0,1	x	x	x

Na základě zvolených kritérií, indikátorů a jejich váhy budou jako nejvhodnější k realizaci vybrány projekty s nejvyšší vypočítanou hodnotou celkového užitku. P6 Klub tance seniorů, P2 běh v parku a P4 Klub turistů. Pokud máme limit například 800 000 Kč, nebudou již další granty podpořeny.

Doporučení: Doplnková kritéria - Kvalitativní

Kromě kvantitativních kritérií také doporučujeme posuzovat vybrané programy podle kvalitativních kritérií, zvláště pro rozhodování při nedostatku financí, kdy musíme dát přednost programům s velmi podobným hodnocením.

Kritéria při hodnocení programů

A) zdravotní efekt B) kognitivní efekt C) sociální efekt D) demonstrační efekt
E) trvalá udržitelnost

Pro hodnocení používáme ordinální bodovací stupnici.

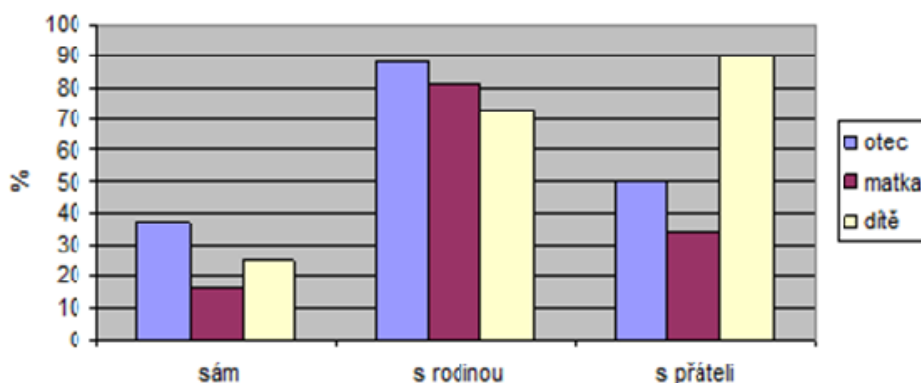
Body	Slovní hodnocení přidělených bodů, splnění kritéria
1	Kritérium není vůbec splněno
2	Kritérium není téměř vůbec splněno
3	Kritérium je splněno minimálně
4	Kritérium je splněno téměř průměrně
5	Kritérium je splněno přibližně průměrně
6	Kritérium je splněno mírně nadprůměrně
7	Kritérium je splněno dosti vysoce
8	Kritérium je splněno mimořádně vysoce
9	Kritérium je splněno téměř úplně
10	Kritérium je splněno naprosto dokonale

Při použití kvalitativních kritérií vyjde hodnocení programů použitých v příkladu v této práci následujícím způsobem.

Grant	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)	body	pořadí	Název akce
P1	3	8	2	4	3	20	6.	Skok do výšky
P2	8	6	9	10	10	43	1.	Běh v parku
P3	6	4	7	5	8	31	5.	Sportovní utkání zk
P4	8	3	9	7	8	35	3.	Poznávací turistika
P5	5	5	5	8	9	32	4.	Škola otevřené dp
P6	9	7	8	6	10	40	2.	Klub tance seniorů

Příloha č. 2 Další podkladové informace.

Podle etymologického slovníku Jířího Rejzka (Leda 2001) se k nám slovo sport dostalo z angličtiny a jeho původní význam je zábava či kratochvíle (Z latinského „disportare“). Přesto dnes málokoho napadne tento význam, když uslyší slovo sport. V televizi přece denně můžeme vidět přenosy z vrcholných českých i zahraničních sportovních soutěží, vrcholné výkony profesionálů, při kterých je běžný smrtelník odsouzen k roli diváka. Jedním z hlavních cílů strategie rozvoje tak bude „vtáhnout diváky do hry“.

Obrázek 1 Sociální aspekt zapojení dítěte do pohybových aktivit

(zdroj: Švecová, 2004)

Právě utvoření společenských vztahů je často opomíjeným účelem fyzických aktivit. Sociologická studie (Valjent & Flemr, 2011), která se uskutečnila v České republice na vysokých školách, sledovala pořadí indikátorů (subjekt ovlivňující vztah k pohybu a realizaci pohybových aktivit) při ovlivňování vztahu ke sportu vysokoškolských studentů. Výsledky naznačují postavení a výraznou důležitost sociálních vztahů při realizaci pohybového režimu mladých lidí.

Vysokoškoláci, pohybující se již na prahu vlastního osamostatnění, jsou v této oblasti ovlivněni nejvíce následujícími sociálními pouty:

Chlapci:

1. místo - nejvýraznějším indikátorem jsou spolužáci a kamarádi;
2. místo – (v těsném závěsu) rodiče a sourozenci.

Dívky:

1. místo - nejvyšší pozici zauímají rodiče a sourozenci;
2. místo - spolužáci a kamarádi.

(Růžička, Růžičková 2013)

Toto zjištění je v naprostém souladu s výsledky studie HBSC – národní zprávě o zdraví a životním stylu školáků, která zdůrazňuje sociální aspekt sportu a upozorňuje na další stránky „motivace k pohybu“. ...“Nejčastěji uváděné důvody k vykonávání pohybové aktivity jsou u chlapců i dívek všech věkových kategorií užít si, seznámit se s kamarády, zlepšit si zdraví a vidět se s kamarády. Nejméně uváděným důvodem bylo vyhrát.“ (HBSC 2011, strana 22)

Konkurence ve sportu

V této souvislosti je dobré si uvědomit, že konkurence je motivací pro vykonávání pohybových aktivit jen u významně menší části populace. Konkurence obecně po významnou část dějin nepatřila mezi běžné podmínky života společnosti. Například středověk konkurenci považoval za škodlivou pro zdravý rozvoj člověka a účinně se jí bránil (Van Loon, Merriman 1999). Pokud dnes pokládáme konkurenci za nezbytnou pro zdravý rozvoj ekonomiky, neznamená to, že bychom ji měli slepě přenášet tam, kde je neúčinná nebo přímo popírá smysl dané činnosti.

Je to i příklad rozvoje pohybové gramotnosti na školách a ve společnosti. Právě zdůrazňování důležitosti porazit soupeře, s tím pak související agresivita a hrubost, odrazuje většinu nespportovců od účasti na sportovních aktivitách, převážně kolektivních hrách jako jsou například fotbal, házená nebo basketball. A znovu se jedná o stejný přenos zdánlivě jediného účelu a úlohy sportu ve společnosti.

Člověk, jako součást živočišné říše, musí neustále uspokojovat své základní instinkty a potřeby. Mnohé z nich jsou z hlediska společnosti destruktivní a musejí být odváděny, kanalizovány, aby nerozložily naši křehkou kulturu. Tato funkce sportu je nezastupitelná a zapadá dobře do dnešního tabloidního, neboli bulvárního světa, který, podle zákonů marketinku neustále působí na naše pudy. Stačí dívat se jeden den na televizi a počítat kolik vražd můžete vidět. Ať už ve formě nekonečných kriminálních seriálů nebo skutečných případů v televizních novinách. To je z hlediska kanalizace a marketinku naprosto v pořádku. Ovšem nesmí se to stát tím jediným, co budeme vykonávat, protože výsledkem může být jediné beznaděj. **Proto každá rozumná reforma sportu musí působit především na to, co vytváří naši kulturu v tom nejširším smyslu slova**, kdy kultura označuje člověkem vytvořené prostředí a umožňuje nám žít v lidské společnosti.

Rodina a škola

Existují dvě základní příležitosti jak ovlivnit přístup obyvatel k pohybu. A protože výuka pohybu je - nebo spíše pokud jde o ČR, měla by být součástí povinného vzdělání, jsou těmito příležitostmi rodina a škola.

Odborníci si uvědomují vážnost stavu a opakovaně na něj upozorňují: „V době, kdy většina dětí v ČR stráví před televizní obrazovkou více než dvě hodiny denně, Světová zdravotnická organizace doporučuje, aby byla denní pohybová aktivita dětí v minimálním rozsahu jedné hodiny. Této míry u nás ale nedosahuje zhruba 75% dětí! (Doubrava, 2012) Pokud přijmeme skutečnost, že doporučený podíl pohybové aktivity dětí v procentech jejich celodenního režimu by podle Pošvicové (2008) měl být ve věku 4-6 let 25%, 7-11 let 20% a později kolem 18. roku života 12,5%, musíme být znepokojeni současným trendem pasivního životního stylu dětí. Je třeba si uvědomit, že doporučený rozsah pohybové aktivity dětí denně se má pohybovat u dětí ve věku 4-6 let kolem 6 hodin a mezi 15-18. rokem života přibližně 3 hodiny, nezbyvá, než na odborném a především mediálním a vzdělávacím poli vyvinout větší úsilí ve prospěch zdravého životního stylu dětí – budoucí generace. Cesta vede nejen přes optimální působení školních i mimoškolních subjektů, ale především přes záměrné ovlivňování základního prvku lidské společnosti – rodiny a jejích pohybových návyků. V neposlední řadě vede i přes promyšlenou státní politiku v oblasti postavení pohybu v životě obyvatelstva a realizaci životaschopných podpůrných programů zaměřených zejména na životní styl rodiny.“ (Růžička, Růžičková 2013)

V rodinách kde se pravidelně sportuje, získávají děti vztah k pohybu téměř automaticky. Nicméně, vzhledem k dnešnímu stavu rodiny, vysoké rozvodovosti, snižování pohybových aktivit dospělé populace, nárůstu obezity, stává se rodina postupně stále méně využívanou příležitostí k výuce a rozvoji pohybových aktivit.

A právě u rodiny je nezastupitelná úloha vlády, která může centrálně ovlivňovat přístup obyvatel k pohybu. Avšak vzhledem k tomu, že současná „**Koncepce státní politiky podpory sportu v České republice**“ z roku 2011, neobsahuje žádnou novou strategii, neví o nových myšlenkách v rozvoji pohybových aktivit (nezná a nestanovuje podmínky pohybové gramotnosti) zůstává tato možnost prozatím nevyužita.

U nás velmi rozšířený názor, že za vztah k pohybu je zodpovědná výhradně rodina je vynikajícím příkladem trendu současného českého (ne)vládnutí: zbavit se co nejvíce zodpovědnosti a přenést vše na jednotlivce. Kdyby takto naši předkové reagovali na výzvu doby, kdy nastala potřeba organizované výuky gramotnosti, zřejmě bychom dnes neuměli číst a psát.

Příloha č. 3 Použitá literatura.

- Analýza financování sportu v České republice, MŠMT 2009
- Doubrava, L. (2012) Jen sledujeme, jak děti před našima očima fyzicky degenerují. *Učitelství noviny*, 17.
- Hobza Vladimír, Novotný Jiří – Nákladově-užitkové metody v grantové politice municipální podpory sportu a rekreace
- Pošvicová, M. (2008) *Koncepce zdraví u dětí mladšího školního věku*. (diplomová práce) Brno: MU.
- Přednášky ze seminářů pro Senát a Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR (dostupné v pdf na adrese <http://kin-ball.cz/reforma-sportu>)
- Růžička, Růžičková (2013) ***Vliv rodiny na pohybový režim dítěte***, přednáška na 19. ročníku konference Optimální působení tělesné zátěže 26. – 27. 3. 2013 „Kinantropologické dny MUDr. V. Soukka“
- Studie HBSC – *Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků*, Univerzita Palackého, Olomouc 2011
- Svozil Zbyněk – Úvodní slovo k semináři <http://kin-ball.cz/zbynek-svozil-uvodni-slovo>
- Švecová, A. (2004) *Rekreačně - pohybové aktivity žáků 1. stupně základních škol regionu* (diplomová práce), Hradec Králové – PdF UHK.
- TCHPA - *Torontská charta pohybové aktivity*
- Van Loon, Merriman (1999) *The Story of Mankind* 1999
- Whitehead (2007) *Physical Literacy and its importance to every individual*, University of Bedfordshire, England